

військовослужбовців. На сьогоднішній день актуальні проблеми захисту прав військовослужбовців не перебувають розглянутими на належному науковому рівні тому являють собою підґрунтя для подальших наукових досліджень.

1. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-ХІІ // Верховна Рада України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12>.

2. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України: Закон України від 7 березня 2002 року № 3099-ІІІ // Верховна Рада України. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3099-14>.

3. Кушніренко Т.Ф., Кальченко Т.Л. Стан дотримання захисту прав військовослужбовців військовою службою правопорядку. Матеріали Всеукр. наук. конф. «Проблемні питання стану дотримання захисту прав людини в Україні», ч. 1. Київ – НАВС, 2013. С. 152-153.

4. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України.

Віталій ШЕВЧУК

аспірант кафедри

адміністративного права, процесу

та адміністративної діяльності

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

м. Дніпро, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РОЗГЛЯДУ ЗАПИТІВ НА ПУБЛІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Закон України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон) визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес. Стаття 3 цього Закону закріплює гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації, які полягають в наступному: 1) обов'язку розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, розпорядниками якої вони є; 2) визначення розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє; 3) максимальному спрощенні процедури подання запиту та отримання інформації; 4) доступу до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень; 5) забезпечення громадського контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації; 6) встановлення юридичної відповідальності за порушення законодавства про

доступ до публічної інформації [1]. Через реалізацію принципу гласності та відкритості діяльності правоохоронного органу реалізується функція громадського контролю за його діяльністю як ключова форма демократії та людиноцентристської моделі побудови держави.

Аналіз діяльності правоохоронних органів України, зокрема прокуратури, Національної поліції, органів служби безпеки, антикорупційних органів (НАБУ, НАЗК, Нацагентство з повернення активів), Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Служби зовнішньої розвідки України, органів митного контролю, органів охорони державного кордону, органів і установ виконання покарань в період 2019-2021 роки дає можливість встановити, що ними щорічно розглядається більше ніж 250 тис. звернень громадян. Так, лише органами Національної поліції щорічно розглядається більше ніж 120 тис. звернень громадян, з яких: більше 40 тис. заяв щодо надання публічної інформації про їх діяльність (30%), 75 тис. клопотань учасників провадження у кримінальних справах та справах про адміністративні правопорушення (63%), 5 тис. скарг на діяльність посадових осіб Національної поліції (7%) [2]. Якщо враховувати, що в Україні налічується близько 1500 структурних підрозділів різних правоохоронних органів, то кількісні показники щодо розгляду звернень громадян є досить вагомими, відповідно не менш суттєвими є проблеми правового та організаційного порядку розгляду запиту на отримання інформації про їх діяльність, які доцільно розглянути та частково вирішити нижче.

Безпосереднє звернення громадян до правоохоронних органів з метою отримання інформації про їх діяльність як форма громадського контролю за їх діяльністю реалізується на підставі низки нормативних актів: Законів України «Про Національну поліцію», «Про прокуратуру», «Про Національне антикорупційне бюро України» та ін.; Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закону) [1], Закону України «Про звернення громадян» [3]; Інструкції про порядок розгляду звернень і запитів та особистого прийому громадян в органах прокуратури України: Наказ Генерального прокурора 06.08.2020 № 363; Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 15.11.2017 № 930; Порядку складання та подання запитів на отримання публічної інформації, розпорядником якої є Національна поліція України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 07.02.2017 № 95; Порядку складання та подання запитів на інформацію в Міністерстві внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 05 травня 2021 року № 339 та ін.

Аналіз нормативно-правових актів, які регулюють порядок розгляду звернень громадян, які надходять до правоохоронних органів та порядок розгляду запитів на публічну інформацію дає можливість констатувати відсутність єдиних підходів в системі публічної служби. Так в окремих

правоохоронних органах таких як МВС, Прокуратура, НАБУ затверджені відповідні Положення як про порядок розгляду звернень громадян так і порядок запитів на публічну інформацію, натомість в окремих із них, зокрема - органах і установах виконання покарань - Державній кримінально-виконавчій службі України такі положення відсутні. В кожному з правоохоронних органів діють свої відповідні положення, які затверджені наказами керівників цих органів, одна це переважно положення про розгляд звернень громадян, розроблені на виконання Закону України «Про звернення громадян», натомість порядку розгляду запитів на доступ та надання публічної інформації в багатьох із них не розроблено.

В свою чергу Миронюк Р.В. досліджуючи на монографічному рівні форми громадського контролю за діяльністю поліції зазначав, що «у контексті вдосконалення правового інституту звернення громадян та підвищення його соціальної значущості доцільно внести зміни до порядку розгляду, зокрема, колективних звернень», також «існує необхідність опублікування у засобах масової інформації відповідей посадових осіб на звернення, спрямованих в органи публічної влади певною кількістю осіб щодо одного і того ж питання, яке носить публічний інтерес або характеризується суспільною значимістю» [5, с.69].

Таким чином, інститут звернення громадян є ефективною формою громадського контролю та потребує подальшого розвитку й удосконалення. Тим більше, що серед усієї сукупності видів звернень до органів публічної влади найбільша кількість стосується скарг, через які громадяни, іноземці, особи без громадянства повідомляють органи влади про факти порушення їх прав, свобод, законних інтересів. Одним із пріоритетних напрямів роботи публічної влади має бути робота зі зверненнями громадян, що забезпечує дієвий зворотний зв'язок.

У зв'язку з цим для виправлення такої правової прогалини, пропонуємо розробити Типове Положення «Про порядок розгляду в органах виконавчої влади (далі – ОВВ) звернень громадян та запитів на надання публічної інформації про їх діяльність», яке має затверджуватись Постановою КМУ та включати такі положення: види публічної інформації про діяльність ОВВ, яка є загальнодоступною та розміщується на інформаційних ресурсах ОВВ; види публічної інформації про діяльність ОВВ, яка може надаватись за запитом; види публічної інформації про діяльність ОВВ, яка не може надаватись за публічним запитом та складає державну таємницю, та інформацію з обмеженим доступом та містить конфіденційну інформацію; суб'єкти розгляду запитів; порядок розгляду запитів та формування і направлення відповідей заявнику (з урахуванням особливостей подання та розгляду електронних запитів).

---

1. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України. № 32. 2011. Стор. 1491. Ст. 314.

2. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2021 році

URL:https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021_.pdf.

3. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. № 47. 1996. Ст. 256.

4. Миронюк Р. В. Громадський контроль за діяльністю поліції: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2020. 134 с.

Софія БІДНЯК

студентка ННІ права
та інноваційної освіти

Науковий керівник:

Лариса НАЛИВАЙКО

доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Внаслідок збройної агресії на Сході України та в Автономній Республіці Крим вперше Україна зіткнулася із ситуацією масового внутрішнього переміщення великої кількості людей. Сьогодні, в умовах повномасштабної війни Росії проти України, питання правового статусу внутрішньо переміщених осіб, які внаслідок збройної агресії вимушені змінити місце проживання, набуває значної актуальності та потребує нових підходів до дослідження і пошуку ефективних механізмів забезпечення в Україні.

Окремі аспекти гарантування прав і свобод людини і громадянина, досліджували такі науковці, як: М. Гуренко, А. Колодій, О. Петришин, В. Погорілко, П. Рабінович, В. Тацій, Ю. Шемшученко тощо. Серед дослідників конституційно-правового статусу біженців і внутрішньо переміщених осіб в Україні можна виділити як вітчизняних, так і російських науковців, зокрема, таких як К. Афанасьєв, О. Буткевич, В. Гошовський, Н. Грабар, Я. Грабова, О. Зельдіна, А. Каблов, А. Колобов, З. Кузнецова, Н. Сінчина, Ц. Цвігун, Р. Черниш тощо.

Однак зазначимо, що більшість робіт вищезазначених авторів присвячена окремим аспектам зазначених проблем.

У науковій літературі зустрічається одразу декілька синонімічних понять, які застосовують до подібної категорії осіб, зокрема: «внутрішній